Q. P. Code:-24691

NB: (1) All questions are compulsory **Total marks: 75**

(2) Figures to the right indicate full marks **Time: 2 ½ hours**

1(A) Choose the correct alternative **(any 8)** **(08)**

1. The Indian languages belong to --- language families.
   (3, 2, 4)
2. Scheduled castes are not found in ------.
   (Punjab, Mizoram. Uttar Pradesh)
3. The Indian Constitution makes provision for positive discrimination via Art ------- .
   (15, 14, 17)
4. One of the characteristics of urban centres is all places with a population of at least --------. (2000, 5000, 4000)
5. Gender is a ----- concept. (Sociological, Economic, Biological)
6. Mongoloids, Negritoes and Austroloids are examples of Indian ---- groups.
   (Rural, Tribal, Linguistic)
7. There are -------- schedules in the Indian Constitution.
   (12, 13, 14)
8. India is a ----- of states.
   (Union, Federation, Confederation)
9. India has a ----- Party System.
   (Multi, Dual, Single)
10. The 73rd amendment to the Indian Constitution regarding Panchayati Raj was passed in -----.
    (1990, 1991, 1992)

(B) State whether the following statements are true or false. **(Any 7)** **(07)**

1. English is the secondary official language of the Indian Union.
2. A Secular State is that in which religions are treated unequally.
3. Sikhism is a monotheistic religion.
4. The sex ratio in India has always remained unfavourable to women.
5. Each tribal group of India has a language of its own.
6. Children's education is every parent's Fundamental Duty according to Indian Constitution.
7. Caste is an endogamous group in the Indian society.
8. The Indian Constitution is a completely original work of the Constituent Assembly.
9. There are 10 Fundamental Duties enshrined in the Indian Constitution.
10. The Shiromani Akali Dal and the Asom Gan Parishad are examples of regional parties in India.

224A21DED38A9C689D227C21B4D60773

Q. P. Code:-24691

2 a. Clarify the term violence against women and comment on the various manifestations of violence against them in contemporary India. **(15)**

OR

2 b. Explain the manifold problems faced by the disabled in the country.

3 a. Examine the various causes of regionalism in India with suitable examples. **(15)**

OR

3 b. Explain the term Caste. What are the inequalities caused by the Caste system in India?

4 a. Examine the importance of the Fundamental Duties in the Indian Constitution. **(15)**

OR

4 b. Explain the following features of the Constitution

a. Fundamental Rights
b. Federal System
c. Independence of the Judiciary

5. a Explain the various socio-economic and cultural obstacles in the effective participation of women in Indian politics.

OR

5. b Write short notes on **any three.** **(15)**

a. Any two aspects of diversity in the Indian culture
b. The rural urban divide in India
c. Shortcomings of the party system in India.
d. Major features of the 74th amendment
e. Representation of women by the Indian media

.....

224A21DED38A9C689D227C21B4D60773

Q. P. Code:-24691

(मराठी रुपांतर)

सूचना:१)सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. एकूण गुण: ७५

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात. वेळ: २ तास ३० मी.

प्राशन १ अ) योग्य पर्याय निवडा.(कोणतेही आठ) (०८)

१. भारतीय भाषा ---------- भाषासामुहाचा भाग आहेत. (३, २, ४)

२. ---------- या राज्यात अनुसूचित जातीचे लोक आढळून येत नाहीत.
(पंजाब, मिझोराम, उत्तर प्रदेश)

३. भारतीय घटनेने _____या कलमाद्वारे सकारात्मक भेदभावाची तरतूद केली आहे.
(१५, १४, १७)

४. शहरी केंद्रांचे एक वैशिष्ट्य म्हणजे सर्व ठिकाणी किमान ---------- लोकसंख्या .
(प्रक्रीती, सती, शक्ती)

५. लैंगिकता हि ---------- संकल्पना आहे. (समाजशास्त्रीय, आर्थिक, जीवशास्त्रीय)

६. मंगोलॉइडस, नेग्रिटोस, आणि ऑस्ट्रोलॉइडस हि भारतीय ---------- समूहांची उदाहरणे आहेत.
(ग्रामीण, आदिवासी, भाषिक)

७. भारतीय राज्यघटनेमध्ये ---------- परिशिष्ट आहेत. (१२, १३, १४)

८. भारत राज्यांचा/चे ---------- .(संघ, संघराज्य, राष्ट्रमंडळ)

९. भारतात ---------- पक्षपद्धती आहे. (बहु, द्वि, एक)

१०. पंचायत राज्यासंदर्भातील ७३ वी घटनादुरुस्ती ---------- साली झाली. (१९९०, १९९१, १९९२)

प्रश्न १ ब) खालील विधाने चूक कि बरोबर आहेत ते सांगा.(कोणतेही सात) (०७)

१. इंग्रजी हि भारतीय संघाची दुसरी कार्यालयीन भाषा आहे.
२. धर्मनिरपेक्ष राज्य म्हणजे असे राज्य ज्यात धर्मांना असमान वागणूक दिली जाते.
३. शीख धर्म एकेश्वरवादी आहे.
४. भारतात लिंग गुणोत्तरात नेहमीच महिलांचे प्रमाण कमी राहिले आहे.
५. भारतातील प्रत्येक आदिवासी समूहाची आपली एक भाषा आहे.
६. भारतीय घटनेनुसार, मुलांचे शिक्षण हे प्रत्येक पालकाचे मूलभूत कर्तव्य आहे.
७. भारतीय समाजात जात हा अंतर्विवाह समूह आहे.
८. भारतीय राज्यघटना हि पूर्णपणे घटनासमितीची अस्सल निर्मिती आहे.
९. भारतीय राज्यघटनेत १० मूलभूत कर्तव्ये अंतर्भूत आहेत.
१०. शिरोमणी अकाली दल आणि असोम गण परिषद हि प्रादेशिक पक्षांची उदाहरणे आहेत.

प्रश्न २ अ) स्त्रियांवरील अत्याचार म्हणजे काय ते सांगा आणि वर्तमानकाळात भारतामध्ये

224A21DED38A9C689D227C21B4D60773

Q. P. Code:-24691

स्त्रियांवरील अत्याचाराच्या वेगवेगळ्या प्रकारांवर टिप्पणी करा. (१५)

किंवा

प्रश्न २ ब) देशात अपंगांना कोणत्या वेगवेगळ्या समस्यांना सामोरे जावे लागते त्याचे वर्णन करा. (१५)

प्रश्न ३ अ) भारतातील प्रादेशिकतावादाच्या विविध कारणांचे उदाहरणासहित परीक्षण करा. (१५)

किंवा

प्रश्न ३ ब) जात हि संज्ञा स्पष्ट करा. भारतात जातीव्यवस्थेमुळे कोणत्या असमानता निर्माण झाल्या आहेत? (१५)

प्रश्न ४ अ) भारतीय राज्यघटनेमध्ये मुलभूत कर्तव्यांच्या असलेल्या महत्वाचे परीक्षण करा. (१५)

किंवा

प्रश्न ४ ब) भारतीय राज्यघटनेची खालील वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा: (१५)

अ) मूलभूत हक्क

ब) संघराज्य व्यवस्था

क) न्यायालयाचे स्वातंत्र्य

प्रश्न ५ अ) भारतीय राजकारणातील स्त्रियांच्या प्रभावी सहभागामध्ये येणाऱ्या विविध सामाजिक-आर्थिक आणि सांस्कृतिक अडथळे स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

प्रश्न ५ ब) टीपा लिहा.(कोणत्याही तीन) (१५)

१. भारतीय संस्कृतीमधील विविधतेची कोणतीही दोन वैशिष्ट्ये
२. भारतातील ग्रामीण-शहरी दुही
३. भारतातील पक्षपद्धतीतील त्रुटी
४. ७४व्या घटनादुरुस्तीची प्रमुख वैशिष्ट्ये
५. स्त्रियांचे भारतीय प्रसार माध्यमांमधील प्रकटीकरण

****

224A21DED38A9C689D227C21B4D60773